

Opplev hele Levangerkantaten på YouTube

<https://www.youtube.com/watch?v=fOkUxICk7p8&t=7s>

Regi og klipp: Per Arne Bustnes, Progressive Film AS

Videopptak fra konserten i Levanger kirke: Erling Okkenhaug

Lydopptak og bearbeiding av lyd: Lydhagen studio ved Tony Waade

Fotografier og filmopptak: Levanger Museum ved Nils Torske, Trond Hattrem, Levangeravisa, Sverre Krüger og Bjarne Johnsen.

Grafisk produksjon: Erling Okkenhaug

Hjertelig takk for medvirkning og for tilgang til film og billedmateriale.

Arbeidsgruppe for DVD-prosjektet:

Rolf Diesen, Mari Lunnan, Erling Okkenhaug.

Smakebit på You-tube: <http://www.youtube.com/watch?v=9RbTtuviaFhI>

Utgivelser Paul Okkenhaug: Se www.paul-okkenhaug.no

DVD'en "Levangerkantaten" kan bestilles på nettstedet.

Utgivelsen er en del av prosjektet "Dokumentasjon av kulturarven etter Paul Okkenhaug". Prosjektet støttes av Høgskolen i Nord-Trøndelag, Levanger kommune, Nord-Trøndelag fylkeskommune, Magnhild og Paul Okkenhaugs minne.

Filmen varer i ca 26 minutter.

Musikk: Paul Okkenhaug **Tekst:** Agathe Wibe

Siden jubileet i 1936 har kantaten blitt fremført ved flere anledninger i Levanger. Det var imidlertid først i tilknytning til Paul Okkenhaug-dagene 2008, som samtidig markerte komponistens 100-årsjubileum, at kantaten for første gang fikk en fremførelse med profesjonelle krefter. Fremførelsen i Levanger kirke 26. oktober var basert på en omfattende gjennomgang av det opprinnelige partituret.

Det er med stor velvilje fra de medvirkende ved denne anledningen at vi nå kan presentere opptaket fra 2008 på en DVD, sammenstilt med et omfattende fotomateriale som viser Levanger og dets historie.

Medvirkende:

Marianne E. Andersen, mezzosopran
Embla og Trondheim kammerkor, Levanger kammerkor
Norunn Illevold Giske og Kai L. Johansen, korinstruksjon
Trondheim Symfoniorkester
Ole Kristian Ruud, dirigent

DVD'en inneholder også en mappe med historiske fotografier fra Levanger som man kan studere i ro og mak på en datamaskin.

Teksten til kantaten - Agathe Wibe

Del 1 – Lifangr (kor)

Lifangr – lune fjord -
så våre fedre dig engang døpte,
fagre barndomsby.
Og kunde noget navn vel høve bedre
den lune plett i lave fjelles ly?
Hvor seiret livet efter vinterdvalen
en vårdag slik som langs din blide fjord?
Hvor steg vel lerkesang mot himmelsalen
så tidlig over nattefrossen jord?

Lifangr, dine lyse sommernetters charme
står for vårt minne som et vakkert dikt.
Det var som solfallsgløden all sin varme
og skjønnhet over byen ødslet rikt.
Mens heggens hvite sne langs sundet skinnet
og fylgte gaten med sin sterke duft.
Og aldrig nogen gang oss går av minne
de blå syreners sky mot gyllen luft.

Og ikke tendtes høstens første stjerne
med større glans enn over dine hjem.
Så skinnet ikke snefjell i det fjerne
som Verrans hvite rand bak fjordens brem.
To strålende og stolte hellebarder
om byen holdt en trofast vintervakt:
mot Skjøtingens og Skallens høie varder
blev utferdslengslens vide veier lagt.

Del 2 – Sekler ni (solo)

Sekler ni er runnet
siden første gangen
navnet ditt blev funnet
nevnt i heltesangen
over Islandsskalden,
Gunlaug Ormens tunge,
som i holmgang fallen
lot sitt liv, det unge.

Fredens gjerning viet
er ditt første minne.
Og om saga tiet
kan vi siden finne
at for fredens virke
dine grender høvet.
Gjennom Olavs kirke
stille dåd blev øvet.

Så følger en hyllest i orkesteret til det vakre og svært betydningsfulle Levangersundet. **Ved Sundet** er tittelen på denne femte delen, ofte også kalt *Barcarole*. Okkenhaug laget også en egen klaverversjon av denne orkestersatsen, *Fjordidyll*, ett av hans vakreste klaverstykker. I **Finale** tas pulsen på den nye tid, men der det i tillegg også dveles sterkt ved tekstleddet "Kun naturen er den samme, slår om alt den gamle ramme". Kantaten munner ut i et storslått utformet håp og bønn om fremtiden for byen - "Sel er staden Han beskytter!"

Riksantikvar Jørn Holme om fredningen av Levangers historiske bymiljø:

Riksantikvaren ønsker å frede store deler av Levanger sentrum som et unikt kulturmiljø og ta vare på bebyggelsen til glede for både nåværende og framtidige innbyggere.

Bebyggelsen i Levanger sentrum er særpreget og unik i nasjonal sammenheng, særlig trebygningene i sveitser- og jugendstil. I Midt-Norge finnes det i dag nesten ingen intakte trehusmiljøer fra perioden 1896-1904, men Levanger sentrum har bevart mye av særpreget som treby fra denne tiden. Levanger har langt tilbake i historien vært et møtested og markeds plass, og det er spor fra middelalderen i grunnen i sentrum.

Fredningen i Levanger er den andre kulturmiljøfredningen innenfor et tett bymiljø i Norge - Birkelunden på Grünerløkka i Oslo var den første. Per i dag er seks kulturmiljøer vedtatt fredet i Norge. Det er altså et sjeldent, men verdifullt utvalg av kulturmiljøer som oppnår en slik status.

Kommunen er positiv til en permanent fredning av Levangers trehusbebyggelse og den fredningsprosessen som nå skal starte opp. Rundt 200 eiendommer i Levanger vil bli omfattet av fredningen. Ved oppstart av arbeidet mot en varig kulturmiljøfredning vil en avgrensning av området bli foreslått. Denne avgrensningen av fredningsområdet vil i stor grad bli som da Levanger kulturmiljø var midlertidig fredet.

Fredningen av kulturmiljøet i Levanger sentrum åpner for nye muligheter til å skape et godt bomiljø og ny vekst.

Jørn Holme
Riksantikvar
Sign.

(Teksten er fra et brev som ble sendt ut til innbyggerne i Levanger som er berørt av fredningen, før et folkemøte våren 2010.)

Levangerkantaten var et bestillingsverk til Levanger bys 100-årsjubileum i 1936. Kantaten ble fremført første gang i Levanger kirke på selve jubileumsdagen, den 18. mai. Både kantaten og jubileumsgudstjenesten samme dag ble direkte overført i norsk radio. Kantatens egentlige tittel er da også *Kantate til Levanger by ved 100 årsjubilæet 1936*.

Tekstforfatter var Agathe Wibe (1871 – 1955). Hun var født Strømsøe og var søster av jubileumskomiteens formann, Reidar Strømsøe. Med hennes tekst henvendte komitéen seg til organist Paul Okkenhaug (1908 – 1975) for å lage musikken. Han hadde på dette tidspunktet noen få komposisjoner bak seg, først og fremst for sang og klaver. Dette var hans første komposisjon i det store formatet, med solist, kor og fullt symfoniorkester.

Begrepet kantate er betegnelsen på en komposisjon med tekst og instrumenter, og ofte for solist(er), kor og orkester. Kantater er historisk sett sterkt knyttet til kirkelig bruk, tilbake fra 1600-tallet, men det er også laget en mengde kantater knyttet til verdslige begivenheter; ved minnefester, innvielseshøytideligheter, eller som her, et byjubileum. Teksten har selvsagt en konkret forankring i selve begivenheten. Med musikken i tillegg er muligheten til stede for å gi verket en videre verdi. Levangerkantaten har denne muligheten i seg.

Levangerkantaten er delt i seks deler, der komponisten på ulike måter bruker orkesterets klang, det mektige koret og solisten til å kle tekstene i en musikalsk drakt.

Åpningsdelen **Lifangr** er en sterk hyllest til byen og dens skjønne og naturgitte omgivelser. Teksten bæres frem av koret i en mektig koral. I andre del, **Sekler ni** beskrives den eldgamle historien til byen, en del av den historien som dette året markeres med Levanger 1000 år. Den gamle historien fortsetter også i tredje del, **Jamtskreia**, der temaet er Levangers handelstradisjoner med svenskene, martnan. Tonespråket er inspirert av motiv fra folkemusikken, i et driv som gir oss bilde av de store hestekaravanene som kom over fjellet. En liten gest til svenskene lar seg også høre, med noen toner fra "Du gamla, du fria".

I fjerde del, **Streng kår**, er det byens 100-årige historie fra 1836 som er temaet. Det har vært en dramatisk historie – "luers flom tre ganger den omspente, hus og helligdom til ruinhop vendte!". Bybrannene og innbyggernes lidelser følges så av et nydelig orkesterparti, en elegi, med obo som soloinstrument, før blikket rettes optimistisk fremover - "av asken steg hver gang på ny med større preg våre fedreby!", og med åpningskoralens melodi. Et mektig parti i komposisjonen

Munkeby oss minner
med sitt klostres rester.
Fortids ro vi finner
hvergang vi den gjester.

Del 3 – Jamtskreia (kor)

Samme veien som Arnljot drog
med Olavs to menn på skien
og oppe på Kjølén avskjed tok,
pekende nedover lien
mot lyset fra Norges tusinde hjem
samme veien drog siden frem
jämtlandske karavaner
sledernes lange baner.

To gang årlig man ferden så
stile mot Trondhjemsfjorden.
Der, beleilig for handelen lå
Lifangr - kjøpstad i vorden.
Byttehandel foregikk,
sekler igjennom fulgtes den skikk,
som engang hevdevunnen
la til kjøpstaden grunnen!

Del 4 – Streng kår (solo, kor)

Streng kår
den unge kjøpstad ventet.
Skjebne hård
den gang på gang innhentet.
Luers flom
tre ganger den omspente,
hus og helligdom
til ruinhop vendte!

Av asken steg
hver gang påny
med alt større preg
våre fedreby!

Del 5 – Ved Sundet (kun orkester)

Del 6 – Finale (solo, kor)

Slekter skifter,
sekler svinner,
tiden nye
former finner.

Kun naturen
er den samme,
slår om alt
den gamle ramme.

Ennu smiler
livfullt fjorden,
tusen blomster
dekker jorden.

Samme fjelle
holder vakt.
Lund og li
har samme drakt.

Elven synger
samme sang
slik den gjennom
sekler klang.

Men i mot oss
byen bruser!
Motordur:
Biler suser!

Svundne tiders
karavaner
avløst er av
statens baner.

Fossens krefter
bastet, bundet,
byen nye
felt har vunnet!

Må de vokse!
Må vår by
hevde stolt
sitt kjøpstadstry!

Herren hegne
hus og hytter!
Sel er staden
Han beskytter!
Sel! Vår by!

Kor og orkester i 2008

Kor og orkester i 1936

Solist Ingrid Vasseljen
Paul Okkenhaug og
Magnhild Okkenhaug i 1936

Agathe Wibe

*Ennu smiler
livfullt fjorden,
tusen blomster
dekker jorden.*

*Lifangs – lune fjord –
så våre fedre dig engang depte,
fagre barndemsby.*